

Stockholms kommun

registrator.utbildning@stockholm.se

Rektorn vid Farsta Grundskola

wolfgang.johansson@stockholm.se

Beslut för grundskola, grundsärskola och fritidshem

efter tillsyn av Farsta Grundskola
i Stockholms kommun

Tillsyn i Farsta Grundskola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under våren 2013.

Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Farsta Grundskola besöktes av Skolinspektionen den 11 och 12 april 2013.

Fakta om skolan

Farsta Grundskola är en skolenhet som ligger i kommundelen Farsta i Stockholms kommun. Farsta Grundskola består av Kvickenstorpsskolan och Hästhagsskolan. Kvickenstorpsskolan är en grundskola med förskoleklass och årskurserna 4–9 samt en elev i grundsärskolan. På Kvickenstorpsskolan finns tre särskilda undervisningsgrupper. Hästhagsskolan är en grundskola med förskoleklass och årskurserna 1–5. På båda skolorna finns fritidshem och Hästhagsskolan bedriver även öppen fritidsverksamhet. Både Kvickenstorpsskolan och Hästhagsskolan tar emot till Sverige nyanlända elever. Det finns cirka 250 elever på Hästhagsskolan och cirka 300 elever på Kvickenstorpsskolan. Knappt 300 elever deltar i skolornas fritidshemsverksamhet.

Farsta Grundskolas ledningsgrupp består av en rektor som tillträdde tjänsten i mars 2013, och fyra biträdande rektorer på hel- respektive deltid. En av de biträdande rektorerna har ansvar för Hästhagsskolan, två har ansvar för Kvickenstorpsskolan och en har ansvar för fritidshemmen på båda skolorna. Skolenheten har haft många rektorsbyten, enligt skolledningen har fem personer haft denna tjänst under de senaste sju åren.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i årskurs 3 år 2012 uppnådde 57 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov i matematik. Det är lägre än för riket där motsvarande andel var 72 procent. För ämnet svenska visar Skolverkets statistik att 31 procent av eleverna i årskurs 3 uppnådde kravnivån på samtliga delprov. Detta är lägre än motsvarande andel för både kommunen och riket (81 respektive 74 procent). Av skolans sammanställning av de samlade kunskapsresultaten i slutet av grundskolans årskurs 3 år 2012 framgår att i ämnet svenska nådde 91 procent av eleverna kunskapskraven, i svenska som andraspråk 100 procent, i matematik 97 procent samt i de samhälls- och naturorienterande ämnena 100 procent.

Årskurs 6

För årskurs 6 visar Skolverkets statistik för år 2012 att 87 procent av eleverna uppnådde kravnivån på samtliga delprov i engelska, vilket är i paritet med rikets samlade resultat. I ämnet matematik uppnådde 66 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov, vilket är en lägre andel än genomsnittet i riket på 79 procent. I ämnet svenska uppnådde 62 procent kravnivåerna på samtliga delprov, vilket är lägre än för riket där 82 procent av eleverna uppnådde kravnivåerna på samtliga delprov. Av skolans sammanställning av kunskapsresultaten i slutet av grundskolans årskurs 6 år 2012 framgår att 60 till 100 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven. Lägst var resultaten i matematik och kemi.

Årskurs 9

Enligt Skolverkets nationella statistik för Farsta Grundskola år 2012 var det genomsnittliga meritvärdet 180 poäng i årskurs 9, jämfört med 211 poäng för riket. Under de senaste fem åren har meritvärdet legat omkring 195 poäng med undantag för 180 poäng år 2012 och 207 poäng år 2011. Andelen elever i årskurs 9 som uppnådde målen i alla ämnen läsåret 2011/2012 var 39 procent. Motsvarande andel för kommunen var 76 procent och för riket 77 procent. Andelen elever som nått målen i alla ämnen har minskat under de senaste fem åren. Det är även skillnad i pojkars och flickors resultat: andelen flickor som nådde målen år 2012 var 45 procent och andelen pojkar 31 procent.

Andelen elever behöriga till gymnasieskolans högskoleförberedande program och yrkesförberedande program år 2012 var 54 procent, i jämförelse med rikets 86 respektive 88 procent. Dessa resultat har försämrats mellan år 2011 och 2012.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Farsta Grundskola visar att skolan behöver vidta åtgärder så att samtliga elever ges möjlighet att nå kunskapskraven och utvecklas så långt som möjligt. Kunskapsresultaten på Farsta Grundskola har, med avseende på andelen elever som nått målen i alla ämnen i årskurs 9, försämrats och var läsåret 2011/12 39 procent. Även kunskapsresultaten i de lägre årskurserna behöver förbättras. Av Skolverkets statistik framgår att resultaten på de nationella ämnesproven i både årskurs 3 och 6 var lägre än genomsnittet för riket. Skolledningens prognos är att kunskapsresultaten i årskurs 9 kommer att bli klart bättre våren 2013.

Av tillsynen framgår att skolan behöver utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete. Fritidshemmens verksamhet följs inte upp och analyseras inte i tillräcklig grad. Under det senaste halvåret har dock ett pedagogiskt forum skapats för personalen på fritidshemmen i syfte att höja kvalitén i verksamheten, till exempel med avseende på lärande. Hur skolan arbetar med särskilt stöd på en skolövergripande nivå behöver också analyseras eftersom det av intervjuer med personalen framgår att detta inte självklart är organiserat på bästa sätt utifrån de behov som finns på skolan. Skolinspektionen bedömer vidare att rektors pedagogiska ledning behöver utvecklas. Av tillsynen framgår bland annat att det varierar i vilken grad den pedagogiska verksamheten i fritidshemmen är kopplad till skollags- och läroplanskrav, att olika arbetslag i grundskolan utvecklat delvis olika kulturer och arbetssätt och att viss beslutsvända funnits med anledning av alla rektorsbyten. Trots konstaterade brister vill dock Skolinspektionen framhålla det kvalitetsarbete som bedrivits från skolledningens och personalens sida under de premisser som rått med ständiga rektorsbyten. Exempelvis har sammanställningar av kunskapsresultat tagits fram och utvecklingsarbete pågått. Skolinspektionen såg också många exempel på god undervisning där eleverna till exempel erbjöds varierande arbetssätt.

Vad gäller trygghet och arbetsro har det vidtagits en rad åtgärder som enligt skolledningen har resulterat i en bättre arbetsmiljö på skolan. Det är dock angeläget att Kvikentorpsskolan och Hästhagsskolan förstärker sitt arbete mot kränkande behandling för att säkerställa att inte eleverna upplever sig kränkta av personal.

Tillsynen visar att det behöver säkerställas att skriftliga omdömen som beskriver elevernas kunskapsutveckling i förhållande till läroplanens krav ges i alla ämnen och årskurser. Likaså behöver elevernas inflytande över undervisningen utvecklas.

Vidare framgår av tillsynen att skolbiblioteken på Farsta Grundskola inte i tillräcklig grad används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Skolinspektionen konstaterar slutligen att lärarna på Hästhagsskolan i högre utsträckning behöver undervisa i de ämnen de har utbildning för och att andelen personal med relevant utbildning behöver utökas på Hästhagsskolans fritidshem framför allt för att stärka lärandeuppdraget i verksamheten utifrån skollagens och läroplanens krav. Bristen på behörig personal på fritidshemmet har visat sig påverka den pedagogiska verksamheten som trots personalens ansträngningar inte i tillräcklig grad utgår från skollagens och läroplanens krav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 19 augusti 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att utbildningen i Hästhagsskolans fritidshem utgår från och omfattar läroplanens krav.
- Se till att fritidshemmet på Hästhagsskolan samverkar med skolan för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande och för att skapa en verksamhet som kompletterar skolan innehållsmässigt.

Motivering

Av skollagen framgår att det för utbildningen i grundskolan och för fritidshemmet gäller en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen anger dels utbildningens värdegrund och uppdrag, dels mål och riktlinjer för hur utbildningen ska bedrivas. I läroplanen anges att samarbetsformer mellan förskoleklass, grundskola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. I skollagen anges att fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen och grundskolan.

Av intervjuerna med personalen på fritidshemmet på Hästhagsskolan framgår att det varierar i vilken utsträckning personal på fritidshemmet samverkar med lärare i grundskolan. På någon fritidshemsavdelning finns ett mer uttalat samarbete där personal på fritidshemmet och lärare diskuterar hur fritidshemmets arbete kan komplettera undervisningen i grundskolan. På en annan fritidshemsavdelning sker ingen samverkan. Däremot är det vanligt att fritidshemmets personal stödjer lärare på lektionerna under skoltid. Skolledningen uppger att de känner till att det varierar i vilken omfattning samverkan sker och har för avsikt att utveckla detta.

Elever på de olika fritidshemmen på Hästhagsskolan uppger att det skiljer mycket mellan fritidshemsavdelningarna vad de får göra för aktiviteter och hur pass styrt detta är. På någon avdelning uppger både personal och elever att eleverna alltid får göra vad de vill medan det är mycket mer styrt på en annan

fritidshemsavdelning. Av intervjuerna med personal på Hästhagsskolan framgår att aktiviteterna inte i tillräcklig grad utgår från tankar kring elevernas skapande, kring vila och rekreation samt kring hur eleverna ska erbjuds en utforskande, laborativ och praktisk metodik.

Utredningen visar att det finns brister i Hästhagsskolans fritidshemsverksamhet inom bedömningsområdet undervisning och lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap. 11 § och 14 kap. 2 § skollagen, Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper och 2.5 Övergång och samverkan

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Ge eleverna i grundskolan ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 674) anges att det inte är tillräckligt att eleverna ges möjlighet att ta del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen utan det krävs ett mer aktivt arbete från skolans sida. I läroplanen tydliggörs lärarnas ansvar för inflytandet genom att de svarar för att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen.

Av elevintervjuerna framkommer att lärarna ofta redan inför undervisningen har valt både arbetssätt och arbetsformer utan att eleverna ges möjlighet till något reellt inflytande. Detta trots att det i skolans kvalitetsredovisning för år 2011/2012 betonas vikten av att elevernas ansvar och inflytande ska öka. Eleverna på bägge skolorna uppger vidare att det finns vissa lärare som ofta frågar hur eleverna vill arbeta medan andra lärare aldrig gör det. Lärare och skolledning tillstår att det varierar hur pass delaktiga eleverna får vara i planeringen av undervisningen även om alla lärare har som utgångspunkt att elevinflytande är viktigt. Att elevinflytande varierar bekräftas även av den enkätundersökning Skolinspektionen genomfört under hösten 2012 med elever i årskur-

serna 5 och 9. Både Hästhagsskolan och Kvickentorpsskolan får sämre resultat än genomsnittet för övriga skolor i urvalet i frågor som rör elevinflytandet.

Utredningen visar att det finns brister i elevernas inflytande över utbildningen i grundskolan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.
- Upprätta en plan mot kränkande behandling för skolan och fritidshemmet som innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska även innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året.
- Utarbeta och implementera rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska anmälas till rektorn.

Motivering

Åtgärder för att förhindra kränkande behandling

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Vidare framgår att personalen inte får utsätta en elev för kränkande behandling. I läroplanen anges att alla som arbetar i skolan ska visa respekt för den enskilda individen.

Skolledning, elevvårdspersonal och lärarna beskriver i intervjuerna att Farsta Grundskola tidigare hade problem med trygghet och studiero. De senaste åren har det vidtagits en rad åtgärder, framförallt organisatoriska, för att öka tryggheten i skolan. Åtgärderna har enligt såväl lärarna som rektorn gett en tryggare skola. Eleverna uppger i intervjuerna att de inte är otrygga men att bråk och tjafs förekommer mellan elever. Skolinspektionens elevenkäter till elever i årskurs 5 på Hästhagsskolan visar att skolan i vissa frågor som berör elevernas

trivsel och trygghet har ett bättre resultat än genomsnittet av skolor i undersökningen och ett sämre resultat i vissa frågor. Elevenkäterna till elever i årskurs 9 på Kvickenstorpsskolan visar ett bättre resultat när det gäller frågor om trivsel och trygghet än genomsnittet för andra skolor i urvalet.

I samband med elevintervjuer på Kvickentorpsskolan fick dock Skolinspektionen erfara att det finns enstaka lärare på skolan som ofta höjer rösten och uppträder otrevligt mot eleverna, läser upp elevers betyg inför klassen, även de underkända samt inte accepterar att eleverna har åsikter om undervisningen. Under elevintervjuerna på Hästhagsskolan fick Skolinspektionen höra att det finns en vuxen på fritidsklubben som enligt eleverna inte bryr sig om dem och som av flera elever upplevs som auktoritär. I Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 5 i Hästhagsskolan har en större andel elever än genomsnittet för urvalet av skolor uttryckt att de är rädda för vuxna på skolan. På en tiogradig skala är resultatet 5 för Hästhagsskolan medan genomsnittet för urvalet av skolor i undersökningen är 8,9.

Eleverna på bägge skolorna uppger att de vet att de vuxna som uttalar sig negativt om eleverna blivit tillsagda av skolledningen, men de upplever att det inte sker någon större förändring i de vuxnas förhållningssätt. Skolledningen uppger att de känner till problematiken och att de har haft samtal med berörda samt vidtagit åtgärder för att förbättra situationen. Trots de insatta åtgärderna bedömer Skolinspektionen att det är angeläget att skolan förstärker arbetet för att motverka att elever upplever sig kränkta av vuxna.

Planen mot kränkande behandling

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. I Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) anges att arbetet med planen mot kränkande behandling bör bedrivas så att planen återspeglar förhållanden i varje enskild verksamhet.

Skolinspektionen har tagit del av Farsta Grundskolas plan mot kränkande behandling och diskriminering som gäller för verksamheten i fritidshemmet, förskoleklassen och grundskolan. Åtgärderna som skolan avser vidta återspeglar inte fritidshemmets eller Kvickentorpsskolans respektive Hästhagsskolans verksamheter trots att det enligt skolledningen finns skilda förutsättningar och behov i dessa verksamheter. Enligt skolledningen görs årligen kartläggningar för att identifiera behov av åtgärder i verksamheten. Trots det är insatserna allmänt hållna och omfattar inte sådant som i kartläggningen har identifierats som risker. Av planen framgår inte heller tydligt vilka åtgärder som har vidtagits under det föregående året.

Vidare framgår inte tydligt resultatet av föregående års åtgärder eller de åtgärder som avses påbörjas eller genomföras innevarande år med utgångspunkt i gjorda kartläggningar.

Anmälan till rektorn om kränkande behandling

Enligt skollagen är lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn.

Av intervjuerna med personal på Farsta Grundskola och fritidshemmen framgår att alla händelser där elever har uppgett att de blivit utsatta för kränkande behandling inte har rapporterats till rektorn. I de fall upplevda kränkningar har, som det uttrycks, "kunnat lösas direkt på plats" har anmälan inte gjorts. Det kan innebära att rektorn inte får kännedom om alla kränkningar och får därmed inte en tillräckligt samlad bild för att kunna sätta in relevanta insatser.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete för att motverka kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

6 kap. 6-10 §§ skollagen, Lgr 11 avsnitt 2.1 Normer och värden

Särskilt stöd

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Utforma beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång så att de anger skälen för beslut.

Motivering

Enligt förvaltningslagen ska beslut om anpassad studiegång och placering i särskild undervisningsgrupp innehålla skälen för beslut.

Skolinspektionen har granskat beslut om anpassad studiegång och placering i särskild undervisningsgrupp. I dessa saknas skälen för besluten.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och om anpassad studiegång. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 11-12 §§ skollagen

20-21 §§ förvaltningslagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Utarbeta skriftliga bedömningar av elevernas kunskapsutveckling när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne, i enlighet med författningarnas krav.
- Se till att det finns skriftliga omdömen i alla ämnen i de individuella utvecklingsplanerna.

Motivering

Skriftlig bedömning

I skollagen framgår att en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ska ges i grundskolan om ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne. Enligt Skolinspektionen är syftet med en skriftlig bedömning att synliggöra vilka kunskaper eleven tillägnat sig i de fall eleven inte når upp till kunskapskraven för betyget E i ämnet. Elever har i allmänhet under sina år i grundskolan tillägnat sig vissa kunskaper i förhållande till kunskapskraven i ämnena. Bedömningen bör därför i varje ämne innehålla dels en redogörelse för vilka delar av kunskapskravet eleven uppnått, dels en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till de delar av kunskapskravet som eleven inte nått.

I den skriftliga bedömning som Skolinspektionen tagit del av där eleven inte uppnått kunskapskraven i ett avslutat ämne anges enbart vad eleven inte når för mål, inte vilka kunskaper eleven tillägnat sig. Den är dessutom felaktigt benämnd som "Skriftligt omdöme".

Individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. I Skolverkets allmänna råd om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen (SKOLFS 2012:16) anges att de skriftliga omdömena bör utformas så att eleven och vårdnadshavaren får tydlig information om elevens kunskaper och kunskapsutveckling i förhållande till läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av skriftliga individuella utvecklingsplaner med omdömen från år 2012/2013. Det saknas omdömen i flera ämnen, såväl för Hästhagsskolan som för Kvickenstorpsskolan, t.ex. i flera av de naturorienterade ämnena.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister inom området bedömning och betygssättning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

10 kap. 13, 22 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ser till att det dagliga arbetet är inriktat mot elevernas utveckling och lärande och mot att de nationella målen uppfylls.
- Rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Det dagliga arbetets inriktning mot elevernas utveckling och lärande.

I skollagen anges att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Denne ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av läroplanen framgår att som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Av intervjuer med lärare på Hästhagsskolan och Kvickentorpsskolan framgår att de uppfattar att tidigare rektorer valt att inte fatta beslut/skjutit på beslut med anledning av att de snart ska sluta på skolan. Skolledningen bekräftar att återkommande rektorsbyten kan vara en anledning till att vissa beslut har utblivit alternativt skjutits fram.

Vidare uppger lärare att de under höstterminen började arbeta med bedömningsfrågor inför kommande betygssättning i årskurserna 6-7. Lärarna menar att det var ett mycket bra initiativ som nu "runnit ut i sanden". Lärarna ser

detta som ett av flera exempel på att frågor hamnar mellan stolarna när rektorer som delvis har olika agendor byts ut.

Flera lärare uppger att de saknat en tydlig ledning på skolan från rektor. Några intervjuade lärare menar att olika kulturer har utvecklats i olika arbetslag på grund av detta. De ger som exempel att något arbetslag är snabbare på att anmäla en elevs svårigheter till elevhälsoteamet än ett annat som tycker att lärarna i arbetslaget ska göra mer innan det anmäls till elevhälsan.

Slutligen framgår av tillsynen att det är skillnader mellan fritidshemmen och mellan fritidshemsavdelningar hur pass väl verksamheten är planerad utifrån skollags- och läroplanskrav och i vilken grad samverkan sker mellan skola och fritidshem.

Mot bakgrund av detta behöver rektorn säkerställa att det dagliga arbetet i högre grad blir inriktat mot elevernas utveckling och lärande och mot att de nationella målen uppfylls.

Kvalitetsarbete

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Av vad som framkommer i intervjuer och i den dokumentation kring kvalitetsarbetet som Skolinspektionen tagit del av, följer skolan upp både arbetssätt i undervisningen och de samlade kunskapsresultaten. Flera lärare uttrycker i intervjuerna att de är bra på att sammanställa och kartlägga elevernas resultat samt att diskutera dessa både informellt och på mer formaliserade sätt. Dock uppges även att man på grund av alla rektorsbyten varit mindre framgångsrik i att omsätta resultaten i utvecklingsinsatser på skolnivå. "Vi diskuterar mycket men vi ser inte vad som händer i nästa led". Skolledningen medger att det kan vara på det sättet.

Flera lärare och den nytilträdde rektorn uppger i intervjuer att skolan inte har utvärderat om det särskilda stödet i de särskilda undervisningsgrupperna är det bästa sättet att ge eleverna stöd på. Enligt rektorn ska detta snarast analyseras. Enligt ovan har också vissa beslut om särskilt stöd skjutits på/uteblivit samt det råder delvis olika kulturer mellan arbetslagen kring hur snabbt man är benägen att anmäla stödbehov till elevhälsan. Detta indikerar att arbetet kring särskilt stöd behöver analyseras som en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

I intervjuerna med personal på fritidshemmen framgår att skolledningen sedan en tid tillbaka skapat ett pedagogiskt forum för fritidshemspersonal med syfte

att stärka verksamhetens koppling till skollags- och läroplanskrav. Skolan har även genomfört enkätundersökningar där vårdnadshavares syn på fritidshemmen efterfrågas. I samma intervjuer uppges dock att skolledningen hittills inte följt upp huruvida fritidshemmen lever upp till kraven i skollag och läroplan. De upplever att det varit upp till enskilda lärare och fritidshemspersonal att utforma verksamheten på bästa sätt.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i rektors pedagogiska ledning och i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 9 § och 4 kap. 4-5 §§ skollagen

Lgr 11, avsnitt 2.8

Personalkompetens

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Se till att de lärare som används på Hästhagsskolan har utbildning för den undervisning de ska bedriva.
- Se till att det i fritidshemmet på Hästhagsskolan används lärare eller förskollärare som har utbildning för den undervisning de bedriver.

Motivering

Utgångspunkten i skollagen är att lärare ska ha utbildning för den undervisning de bedriver. Det innebär att lärarens utbildning måste överensstämma med den skolform, årskurs och de ämnen som läraren undervisar i. Lärare som anställts före den 1 juli 2011 och som saknar lärarlegitimation kan under en övergångsperiod istället ha utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Av intervjuer med skolledningen och lärare framgår att lärarna på Hästhagsskolan, undervisar i så gott som alla teoretiska ämnen fastän flera av dem inte har utbildning för att undervisa i flera av dessa ämnen. Flera av lärarna undervisar de facto till övervägande del i ämnen de inte har utbildning för.

På fritidshemmet på Hästhagsskolan finns det ingen i personalen med lärarutbildning eller fritidspedagogutbildning, däremot finns förskollärare på en av avdelningarna.

Utredningen visar att det finns brister i personalens formella kompetens. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 13-14 §§ skollagen, 33 § lag om införande av skollagen

Omfattning och resurstillgång**Bedömning**

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska elever i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

I intervjuerna med lärare från Hästhagsskolan framgår att några lärare låter eleverna låna böcker och söka information i biblioteket medan andra lärare inte använder skolbiblioteket i undervisningen för att stödja elevernas lärande. En del lärare uppger att det tidigare fanns ett samarbete med det kommunala biblioteket i Farsta där bibliotekarie funnits tillgänglig och t.ex. haft "bokprat" med eleverna. Detta samarbete har dock upphört.

Utredningen visar att det finns brister i hur biblioteken används i skolans pedagogiska verksamhet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

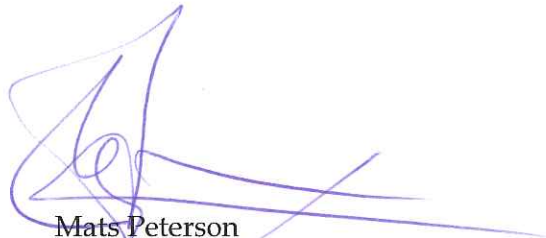
Författning

2 kap. 36 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Mats Peterson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka

åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).